

Qui jutja els jutges?

Jordi Sedó

Escriptor i sociolingüista
www.escriptors.cat/autors/jordisedo

Es diu que els polítics fan sempre el que els passa pel barret sense tenir en compte el que volen els ciutadans, però això no és ben bé així, sinó que, ben al contrari, mesuren molt i molt com rebran els electors les decisions que prenen, perquè saben que, almenys cada quatre anys, han de passar revàlida i retre comptes davant d'ells, que són els qui els han de votar o no. Una altra cosa seria afirmar que els polítics actuen sempre amb l'objectiu del benestar comú perquè, en molts casos, tampoc no és això, sinó una mena d'entremig. És a dir, que, sovint, valent-se de declaracions pròpies, mitjans de comunicació afins i altres recursos confessables o inconfessables, fan mans i mànigues per incidir en la manera de pensar dels ciutadans. Només cal observar, per exemple, com solen proliferar les obres i inauguracions a pobles i ciutats l'any en què hi ha eleccions municipals, mentre que, durant la resta de la legislatura, potser ni tan sols s'ha arreglat aquell sot que empipa tant o l'esvoranc d'aquella vorera que et fa passar per l'altre costat. Amb estratagemes com aquestes és com aconseguen, quan els interessa, aconseguir l'estat d'opinió de part del seu electorat; en alguns casos, recurrent, fins i tot, a males arts com ara la demagògia, directament, la mentida o fins la calúmia, si els convé.

Però és innegable que la ciutadania pot exercir, si més no, un mínim control sobre els polítics. Sobre tot, si no s'hi deixa engavanyar. I, aquest control, tot i que certament deficient en moltes ocasions per les causes que acabo d'exposar, permet l'alternança en el poder i que determinats partits rebin un vot de càstig quan en fan alguna de grossa. Cas paradigmàtic és el de les eleccions generals de l'any 2004, en què el PP, contra tot pronòstic, va perdre el poder, aquell famós 14-M, per haver volgut fer-nos creure que els atemptats d'uns dies abans, a l'estació d'Atocha de Madrid, havien estat obra d'ETA.

El que és cert, doncs, és que els nostres representants polítics, els que ostenten els poders executiu i legislatiu, i correlativament, els partits corresponents, han de respondre de les seves actuacions; i quan aquestes són prou maldestres, paguen amb dimissions o cessaments –a l'Estat espanyol, potser menys freqüents que no seria desitjable, és veritat– i també amb pèrdua de vots.

I EL PODER JUDICIAL?

Però com es controla el poder judicial, on l'alternança per decisió de la ciutadania no existeix? Perquè els jutges també són persones al cap i a la fi. I, per tant, susceptibles d'equivocar-se o, naturalment, també, de caure en la temptació de servir-se del poder de manera il·legítima, sobretot si es tracta de magistrats al capdamunt de la cúpula judicial. A qui reten comptes, ells? Com pot, la ciutadania, des d'un punt de vista democràtic, actuar contra els seus abusos si és que aquests tenen lloc?

Recentment, un ciutadà de la Unió Europea, de nom Arnaldo Otegi, condemnat per l'Audiència Nacional, va passar sis anys i mig a la presó. I resulta que, un cop havia complert íntegrament la seva condemna i ja lliure i al carrer, el Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH) va dictaminar que no havia tingut un judici just. I no ha passat res! Ni es va indemnitzar la víctima, ni es va suspendre immediatament la pena d'inhabilitació annexa a la condemna, ni s'ha demanat cap responsabilitat als jutges que van prendre part en aquell atropellament, que –no ho oblidem– va comportar una llarga condemna de presó a una persona que ves a saber si se la podria haver estalviat. Què se li ha ofert per a rescabalar-lo d'aquesta gravíssima con-

La cúpula judicial sap que, en connivència amb els qui en formen part, és completament immune a qualsevol control democràtic

culcació de drets?

No fa gaire que el Tribunal Suprem va sentenciar que la banca havia de fer-se càrrec de l'impost hipotecari i, per pressions rebudes, en un tres i no res, va canviar la seva decisió i la va adaptar als interessos dels bancs. I tampoc no va passar res! Ni exigència de responsabilitats, ni dimissions, ni explicacions... Ni tan sols autocrítica. Res de res...! Però, en quin país vivim?

Quina imatge de separació de poders dona l'Estat espanyol quan, no fa gaire, vam saber que els polítics ja s'havien posat d'acord en qui seria el president del Consell General del Poder Judicial, fins i tot, abans de conèixer la identitat dels vocals que l'havien d'elegir? I ho van esbombar als quatre vents, sense amagar-se'n gens i amb un desvergonyiment intolerable! Tan alt és el nivell d'impunitat!

Dimarts de la setmana vinent, ha de començar el judici que tots tenim al cap contra unes persones que no han comès cap dels delictes que se'ls imputa. Ni rebel·lió, ni sedició ni malversació, tal com convergeixen a dir els tribunals alemany, belga, escocès i suís, que són els que han conegut d'alguna de les causes contra els polítics independentistes, en sintonia amb multitud d'entesos en la matèria, que també avalen l'absolució dels acusats. I, tanmateix, els nostres polítics estan acusats de tots aquests delictes. I, molt probablement, seran injustament condemnats, encara, que a l'hora de la veritat, la maquinària judicial afluixi una mica, que pot passar gràcies a l'expectació que ha generat el judici en l'àmbit internacional.

I com pot ser que no passi res si se'ls condemna injustament sobre la base d'un relat dels fets completament inventat? Quins drets ens assisteixen com a ciutadans no ja espanyols, sinó europeus? Què

haurem d'esperar llavors?: la sentència d'un TEDH que es produirà al cap de cinc, sis o set anys, o ves a saber quan? I això, a condició que el Tribunal Constitucional –instància prèvia obligatòria– no entretingui el cas expressament...! I quan es produeixi la sentència del TDEH, que, amb tota seguretat, serà favorable als encausats, què passarà? Se'ls haurà d'excucarcar o l'Estat espanyol encara assajarà una nova pirueta judicial per mantenir-los a la presó? Es demanarà responsabilitats als jutges que els hagin condemnat injustament en virtut d'una interpretació del codi penal que no és ni de bon tros compartida pels tribunals de justícia d'altres països de llarga tradició democràtica i una extensa llista d'experts en matèria judicial? Com es rescabalarà els injustament condemnats pels anys de vida perduts a la presó? Quines responsabilitats es demanarà als jutges per haver privat la ciutadania del lideratge polític d'aquests electes durant tots aquests anys?

NO ES POT GENERALITZAR

Podria esplaïar-m'hi molt més parlant de la multitud de dones que són assassinades, víctimes de la violència de gènere, després d'haver denunciat diverses vegades la seva situació de perill, sense que cap jutge les hagi protegides; o qüestionant les raons per les quals els delinqüents de l'anomenada La Manada, ja condemnats i essent com són un autèntic perill públic, gaudeixen encara de llibertat; o del fet que Iñaki Urdangarin no entrés a la presó immediatament després de la sentència, o de la increïble laxitud que permet que els *ultres* que van irrompre violentament en els actes de la Diada al centre Blanquerna de Madrid l'any 2013, també condemnats, siguin encara al carrer, la barbaritat dels joves d'Altsasu, la situació de la Tamara... No sé si cal que continuï...

Però tampoc no voldria posar en dubte tot l'aparell judicial. Estic convençut que els jutges, en general, actuen sempre d'acord amb la llei i que dicten sentències que s'hi ajusten rigorosament. M'atreveiria a dir, fins i tot, que són una immensa majoria els qui procedeixen així. Sobretot, si no es tracta de delictes que afectin, ni que sigui de lluny, la unitat de l'Estat, perquè quan es toca això, els fets, per innocents que siguin, prenen unes dimensions absolutament fantasmagòriques, com el cordill que es va trobar a casa de l'Adrià o el plànol de la Tamara, que es van transformar, per art de màgia, en perilloses armes al servei del terrorisme. Una altra cosa és que puguem creure que les lleis són injustes. Això no és culpa dels jutges. Però sí que vull posar de manifest la impunitat amb què l'*statu quo* els fa possible actuar, sobretot des de la cúpula, per servir-se del poder que ostenten, si és el seu desig, en benefici propi o de certes tendències polítiques, sense que ningú no pugui fer-hi res i amb una absoluta indefensió per part dels ciutadans, que hem de veure i consentir, impotents, les barbaritats que vulgui permetre's cometre un poder que és omnipotent perquè, reclòs dins la seva cúpula i en connivència amb els qui en formen part, se sap completament immune a qualsevol control democràtic.

Si les sentències als independentistes es produeixen en sentit condemnatori i són dictades amb la duresa que s'espera, encara que rebaixin algunes acusacions en un o dos graus, la credibilitat democràtica de l'Estat espanyol en sortirà notablement perjudicada. Encara més del que ho està ja, que déu-n'hi-do...! Però molt em temo que se'ls en refum de mig a mig, perquè els responsables del desgavell no en pagaran les conseqüències. I aquest és precisament el problema.

I serà aleshores quan els versos de l'imprescindible Lluís Llach se'ns faran més pertinents: "Quanta ràbia que tinc / potser cal ser gos des d'ara; / quanta ràbia que tinc / i no vull pas oblidar-la. / Que poca esperança tinc, / i potser caldrà deixar-la / que no sigui que esperar / ens allunyi més dels actes" (De la cançó *El jorn dels miserables*).